

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 575/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného AK | AK s. r. o., Suché mýto 6, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Malacky č. k. 10Cb/202/2017-635 z 28. júla 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením sp. zn. 10Cb/202/2017 z 11. júna 2024 vydaným vyššou súdnou úradníčkou okresný súd rozhodol, že žalobca je povinný zaplatiť sťažovateľovi ako žalovanému do rúk jeho právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške 6 967,31 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení okresný súd uviedol, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania prihliadal len na údaje známe z konania a sťažovateľovi priznal náhradu len za tie úkony, ktoré súdu vyplývajú zo spisu, a to vzhľadom na to, že do vydania uznesenia o výške náhrady trov konania sťažovateľ súdu nepredložil špecifikáciu a výšku trov, ktoré zo spisu nevyplývajú a ktoré je potrebné z vlastnej iniciatívy súdu predložiť pred vydaním uznesenia o výške náhrady trov konania. Poukazujúc na § 262 ods. 2 v spojení s čl. 8, čl. 11 ods. 4 a čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) uviedol, že sa nahrádzajú len tie trovy konania, ktoré sú súdu známe do momentu, keď o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník uznesením, pričom

Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenie o povinnosti vyčísliť trovy konania a ani súd nemôže ukladať strane sporu povinnosť vyčísľovať trovy konania pri rozhodovaní o výške náhrady trov. Pokiaľ strana nedoručí súdu vyčíslenie trov konania, vychádza súd z obsahu spisu, pretože nemôže objektívne priznať náhradu trov konania, o ktorých nevie. V zmysle zákona je na procesnej aktivite strany sporu, aby predložila súdu všetky relevantné doklady, z ktorých vyplýva, aké trovy konania jej v zmysle § 251 CSP vznikli a v akej výške. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podali sťažnosti obe sporové strany. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že obe sťažnosti zamietol. Vo vzťahu k argumentom uplatneným v sťažnosti sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ až dodatočne spolu so sťažnosťou predložil súdu potrebné doklady pre účely preukázania výšky tých trov (zápisnice o poradách s klientom, osvedčenie o evidencii motorového vozidla), ktorých nepriznanie namietal (porady s klientom, cestovné náhrady a náhrady za stratu času). Za situácie, keď sťažovateľ do doby rozhodovania o výške trov konania nepredložil súdu vyčíslenie trov spolu s potrebnými dokladmi pre účely preukázania výšky trov, a preto vyššia súdna úradníčka priznala sťažovateľovi len náhradu tých trov konania, ktorých výška bola zo spisu v čase rozhodovania jednoznačne zistiteľná, vyhodnotil postup vyššej súdnej úradníčky pri určení výšky trov konania ako správny. Zdôraznil, že z ustanovení Civilného sporového poriadku súdu pred rozhodnutím o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP nevyplýva povinnosť vyzývať stranu na vyčíslenie trov konania či predloženie dokladov preukazujúcich ich výšku. Ozrejmil, že súd rozhoduje o náhrade trov konania z úradnej povinnosti, avšak uvedené nemožno interpretovať tak, že táto povinnosť súdu je absolútna. Pripomenul dispozičnú zásadu, ktorou je ovládané civilné sporové konanie a podľa ktorej je na strane sporu, aby sama vyvíjala potrebnú aktivitu v záujme docielenia ochrany práv, priznania jej práv súdom v rozsahu, ktorý jej prináleží. Dodal, že pokiaľ sťažovateľ chcel, aby mu bola priznaná aj náhrada za porady s klientom, náhrada cestovných nákladov a náhrada za stratu času, teda také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť vyčísliť len na základe údajov vyplývajúcich zo súdneho spisu, mal sám vyvinúť aktivitu a predložiť pred rozhodnutím vyššej súdnej úradníčky všetky potrebné doklady preukazujúce výšku trov, vyčíslenie trov. Uzavrel, že sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka nemôže slúžiť ako prostriedok, ktorým sa má docieľiť náprava, resp. zvrátenie následku skoršej procesnej pasivity strany sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o výške náhrady trov konania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že okresný súd v napadnutom uznesení vôbec nezohľadnil skutočnosť, že hotové výdavky a náhrada za stratu času sa nepriznávajú ako celok, ale zahŕňajú viacero jednotlivých výdavkov. Namietla nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, keď zo súdneho spisu, ako aj obchodného registra vyplýva, že sídlo advokátskej kancelárie právneho zástupcu sťažovateľa je v inom meste, ako je miesto konajúceho súdu, z čoho je určiteľné, že došlo k vzniku nároku na náhradu hotových výdavkov a straty času. Ak súd nevedel nárok na náhradu hotových výdavkov vyčísliť, mal v zmysle § 150 ods. 2 CSP strane uložiť tieto trovy vyčísliť. Odôvodnenie rozhodnutia založené na nepredložení vyčíslenia trov konania považuje za nepreskúmateľné a predstavujúce striktné formálny zásah do svojich ústavných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o výške náhrady trov konania, ktorému vyčíta, že relevantným spôsobom nevyhodnotil obsah spisu, nevysporiadal sa so sťažnostnými námietkami sťažovateľa a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

5. Rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritorne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017, I. ÚS 119/2021).

6. V prerokovanej veci sťažovateľa však o takýto prípad nejde. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd výkladom aplikovaných noriem dospel k záveru, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania vychádza z obsahu spisu, teda prizná náhradu len tých trov konania, ktoré zo spisu vyplývajú bez toho, aby bol povinný úspešnú stranu vyzývať na vyčíslenie a preukázanie náhrady trov konania alebo bez návrhu iným spôsobom zisťovať skutočnosti potrebné na rozhodnutie o výške náhrady trov konania s tým, že prípadné dodatočné vyčísľovanie a preukazovanie náhrady trov konania v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nie je možné. Na strane druhej je sťažovateľ toho názoru, že tieto ustanovenia treba vyložiť tak, že okresný súd je povinný úspešnú stranu vyzvať na vyčíslenie náhrady trov konania alebo inak zisťovať skutočnosti na jej vyčíslenie.

7. S prihliadnutím na argumentáciu uplatnenú sťažovateľom v ústavnej sťažnosti ústavný súd dáva do pozornosti, že sa už vo svojej rozhodovacej činnosti vyjadril k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, keď konštatoval, že z predmetného ustanovenia súdu pred rozhodnutím o výške náhrady trov konania nevyplýva povinnosť vyzývať stranu na vyčíslenie trov konania či predloženie podkladov preukazujúcich ich výšku. Okresný súd má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, o ktorých objektívne vie, resp. má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, ktorých existencia a výška boli zo spisu v čase rozhodovania jednoznačne zistiteľné (m. m. III. ÚS 191/2020, I. ÚS 483/2022).

8. Z obsahu uznesenia okresného súdu vydaného vyššou súdnou úradníčkou je zrejmé (a sťažovateľ to ani nespochybňuje), že okresný súd v čase rozhodovania o výške náhrady trov konania nemal k dispozícii vyčíslenie, doklady preukazujúce výšku trov právneho zastúpenia sťažovateľa (žalovaného) pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času. Keďže cestovné a náhrada

za stratu času predstavujú také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez aktivity strany, ktorej takéto trovy vznikli, vyššia súdna úradníčka uznesením sťažovateľovi priznala náhradu len tých trov konania, ktorých existencia a výška boli zo spisu v čase jej rozhodovania zrejmé, jednoznačne zistiteľné. Sťažovateľ vyčíslenie trov pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času a doklady preukazujúce ich výšku predložil okresnému súdu až po vydaní uznesenia vyššou súdnou úradníčkou.

9. Ako už ústavný súd uviedol, cestovné a náhrada za stratu času predstavujú také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez adekvátnej procesnej aktivity strany sporu, ktorej takéto trovy vznikli. Za daného stavu je potrebné, aby strana, ktorá sa domáha priznania náhrady trov konania vo výške, ktorá jej prináleží, riadne a včas, teda ešte pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, predložila súdu všetky potrebné doklady preukazujúce vznik a výšku trov, ktoré nevyplývajú z obsahu spisu (III. ÚS 109/2020). V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoju judikatúru vo vzťahu k podaniu sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, v zmysle ktorej princípu spravodlivosti i v súčasnosti aktuálnym zákonom, v ktorých medziach sa možno domáhať základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, sa prieči, aby v dôsledku procesnej aktivity sporovej strany, ktorá sa sťažnosťou podľa § 239 a nasledujúcich CSP domáha nápravy rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, bola dodatočne na základe podania učeného až v rámci konania o takto podanej sťažnosti priznaná protistrane náhrada trov konania, ktorých výšku táto protistrana opomenula preukázať a náležite vyčísliť pred rozhodovaním vyššieho súdneho úradníka podľa § 262 ods. 2 CSP, a to za stavu, keď okolnosti veci neindikujú, že by protistrane vo včasnom preukázaní a vyčíslení trov bránila objektívna prekážka (m. m. III. ÚS 109/2020, IV. ÚS 82/2024). Sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka nemôže slúžiť ako prostriedok, ktorým sa má docieľiť náprava, resp. zvrátenie následku skoršej procesnej pasivity strany sporu (III. ÚS 191/2020).

10. V predmetnom prípade sťažovateľ k dodatočnému vyčísleniu trov konania pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času pristúpil až spolu s podaním sťažnosti, teda po vydaní uznesenia vydaného vyššou súdnou úradníčkou o vyčíslení trov konania, t. j. v čase, keď v zmysle už uvedenej judikatúry nebol už žiaden procesný priestor na ich priznanie. Ako okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, sťažovateľ mal dostatočný časový priestor na preukázanie a vyčíslenie cestovného a náhrady za stratu času, keďže od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vo veci samej (12. apríla 2024), ktorým mu bol okrem iného priznaný nárok na náhradu trov konania, do rozhodovania vyššej súdnej úradníčky o výške náhrady trov (11. júna 2024) uplynuli takmer dva mesiace. Navyše sťažovateľ bol v konaní pred všeobecnými súdmi právne zastúpený advokátom, pričom dodatočne uplatnené trovy pozostávali práve z trov právneho zastúpenia. U advokáta niet dôvodu neuplatniť prezumpciu znalosti právnej úpravy týkajúcej sa náhrady trov konania a odmeny, ktorá mu za poskytnuté služby právnej pomoci prináleží, pričom pri zastupovaní klienta je advokát povinný postupovať s odbornou starostlivosťou, pod ktorou sa okrem iného rozumie to, že dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné [§ 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov].

11. Možno tak konštatovať, že výsledok prijatý okresným súdom neodporuje žiadnemu ustanoveniu Civilného sporového poriadku a ním vytvorené riešenie nie je v rozpore s princípom spravodlivosti a ani s princípmi, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, pričom výsledok vedie k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov. Riešenie prijaté okresným súdom je v súlade s dispozičným princípom, tak ako je vyjadrený v čl. 7 ods. 1 CSP, podľa ktorého súdne konanie sa zásadne začína na návrh strany sporu, pričom predmet konania určujú strany sporu postupom ustanoveným zákonom. Predmet rozhodovania o výške náhrady trov konania vyplynul z pasivity sťažovateľa po tom, ako musel vedieť, že je v spore úspešný a bol mu priznaný nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľovi v tomto štádiu konania nič nebránilo v tom, aby predmet rozhodovania vyjadril svojím vyčíslením nároku na náhradu trov konania, pričom takýto úkon možno vyvodiť aj zo zásady povinnosti označenia tvrdení a predloženia dôkazov v súlade s princípom hospodárnosti konania podľa čl. 8 CSP. Opačný postup, v ktorom by okresný súd bez návrhu zisťoval skutočnosti potrebné na rozhodnutie o výške náhrady trov konania, a tak nahradzoval nenáročnú aktivitu sťažovateľa, by za určitých okolností mohol byť v rozpore nielen s týmto princípom, ale aj s princípom kontradiktórnosti, tak ako je vyjadrený v čl. 9 CSP, keďže súd by rozhodoval na základe zistení, ktoré neboli známe druhej strane z predchádzajúcich úkonov sťažovateľa (III. ÚS 418 2021). V tejto súvislosti nemožno dospieť k záveru, že okresnému súdu muselo byť známe, že advokát sťažovateľa na pojednávanie cestoval svojím motorovým vozidlom. Úlohou všeobecných súdov nie je vytvárať domnienky a bez návrhu skúmať to, či niekomu vznikli výdavky na cestovné a náhradu za stratu času. Napokon k uvedenému zisteniu by sa okresný súd nedopracoval ani nahliadnutím do verejne prístupnej evidencie, keďže zápis sídla advokáta v obchodnom registri nijakým spôsobom nepreukazuje existenciu či dokonca výšku výdavkov na cestovné. Úloha všeobecných súdov je limitovaná princípom preferencie obsahu procesných úkonov a princípom rozhodovania podľa obsahu spisu, ako to je vyjadrené v čl. 11 ods. 4 CSP.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje právny názor okresného súdu za ústavne udržateľný, koncentrujúci rozhodovanie o výške náhrady trov konania bez toho, aby tento záver viedol k neprimeranému zaťaženiu strany konania, od ktorej možno dôvodne požadovať, aby si svoje trovy konania riadne a včas vyčísliła pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka. Na základe uvedeného vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že o jeho prípadnom porušení by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením okresného súdu a porušením základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, neprichádzala do úvahy ani príčinná súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a vzhľadom na to ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

14. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu